

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СТОРІН ДОГОВОРУ ПРО ПЕРЕДАННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ВИПАДКУ НАЯВНОСТІ ЛІЦЕНЗІЙНИХ ДОГОВОРІВ, УКЛАДЕНИХ РАНІШЕ

Троцька В. М.,

старший науковий співробітник та здобувач НДІ інтелектуальної власності НАПрН України

У статті розглянуто питання, що стосуються правових аспектів укладання договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності у випадку, коли існують ліцензійні договори, укладені правочасником раніше (ч. 2 ст. 1113 ЦК України). Особливу увагу приділено застосуванню на практиці спеціальних норм цієї статті з урахуванням загальних положень щодо договірних зобов'язань.

Ключові слова: інтелектуальна власність, договір про передання майнових прав, ліцензійні договори, договірні зобов'язання, боржник, кредитор, розірвання договору.

Договірні відносини в сфері інтелектуальної власності мають свої особливості, що відображаються на практиці їх застосування. Згідно з ч. 1 ст. 1113 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [1] за договором про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності одна сторона (особа, що має виключні майнові права) передає іншій стороні частково або у повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором умовах. У науково-практичному коментарі до цієї статті ЦК України зазначено «особу, яка передає права, тобто суб'єкта права інтелектуальної власності, називають стороною, що передає права (передавач), а іншу фізичну або юридичну особу, яка отримує всі виключні майнові права інтелектуальної власності, називають стороною, яка одержує права (одержувач). Після завершення передання прав передавач уже не має виключних майнових прав на даний об'єкт права інтелектуальної власності. Одержувач стає новим суб'єктом права інтелектуальної власності на цей об'єкт і набуває всі виключні майнові права інтелектуальної власності на нього» [2, с. 350]. На практиці можлива ситуація, коли на момент укладання договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності існують ліцензійні договори, укладені передавачем раніше з третіми особами. Новий суб'єкт інтелектуальної власності має враховувати попередні договірні зобов'язання передавача. З метою врегулювання зазначених правовідносин ч. 2 ст. 1113 ЦК України передбачено, що укладення договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності не впливає на ліцензійні договори, які були укладені раніше. Проте, як засвідчує практика, можуть виникати різні ситуації, за яких, наприклад, новий суб'єкт інтелектуальної власності чи ліцензіати, згідно з ліцензійними договорами, укладеними раніше (далі – ліцензіати), доходять висновку, що не мають бажання продовжувати правовідносини. Проте про такі випадки жодним чином не згадано в ст. 1113 ЦК України.

У доктрині права інтелектуальної власності існує точка зору, відповідно до якої «зміна сторони не є підставою для розірвання ліцензійного договору, який продовжує діяти на раніше передбачених умовах протягом визначеного в договорі терміну. Внесення до договору змін можливо за взаємною згодою сторін. Це правило забезпечується самим договором про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності, оскільки до правонаступника переходять виключні майнові права інтелектуальної власності попереднього суб'єкта права інтелектуальної власності в обсязі і на умовах, що існували на момент передання цих прав. ... Набуваючи виключні майнові права інтелектуальної власності на об'єкт права інтелектуальної власності, для використання якого був укладений ліцензійний договір, новий правочасник заздалегідь погоджується на тимчасові і територіальні обмеження своїх майнових прав інтелектуальної власності, що випливають з умов ліцензійного договору» [2, с. 390]. Зазначене підтверджено судовою практикою. Так, згідно з п. 5.4 постанови Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» від 17.10.2012 р. № 12 встановлено, що «законом не передбачено необхідності одержання згоди ліцензіата (за наявності укладених раніше ліцензійних договорів) на передання виключних майнових прав інтелектуальної власності іншій особі. В силу ч. 2 ст. 1113 ЦК України перехід виключного майнового права інтелектуальної власності до іншої особи не є підставою для зміни або розірвання раніше укладеного ліцензійного договору. Якщо ж в рамках цього договору укладені субліцензійні договори, то слід враховувати й ці правовідносини з третіми сторонами» [3].

Отже, відповідно до законодавства та судової практики передбачені положення щодо продовження договірних відносин у випадку появи нового суб'єкта інтелектуальної власності. Норма ч. 2 ст. 1113 ЦК України «за своїм змістом є правовою гарантією, яка спрямована на забезпечення стабільності ліцензійних договорів у разі зміни особи ліцензіара» [2, с. 389]. Новий суб'єкт інтелектуальної власності має прийняти за належне наявність сторони (ліцензіата), згідно з укладеним раніше ліцензійним

договором, останній, відповідно, має автоматично погодитися на продовження відносин, вже з новим суб'єктом. Однак на практиці можливі випадки, коли такі відносини з якихось причин не задовольняють ту чи іншу сторону. Такий приклад наведено в науково-практичному коментарі до ЦК України: «у разі існування виключних ліцензій може виникати ситуація, коли у визначених сферах протягом строку дії ліцензії правовласник не має права використовувати об'єкт права інтелектуальної власності. Можливі інші варіанти встановлення обмежень виключних майнових прав інтелектуальної власності суб'єкта прав інтелектуальної власності залежно від обсягу і виду набутих за ліцензією прав» [2, с. 390]. Тому, як зазначає Л. А. Меньяло, «важливим аспектом регулювання правовідносин, що виникають при укладенні договорів про передачу ... прав, є визначення умови про їх діяльність по відношенню до інших осіб» [4, с. 56], тобто сторони мають бути щонайменше поінформовані про зміни в суб'єктному складі договірних відносин у зв'язку з появою нового суб'єкта інтелектуальної власності. При цьому виникає практичне запитання – інформування сторін має відбутися «до» чи «після» укладення договору про передачу виключних майнових прав інтелектуальної власності? Відповідь на це запитання в ст. 1113 ЦК України не надано. Тому за відсутності спеціальних положень доцільно звернутися до загальних норм щодо договірних відносин, встановлених ЦК України.

Перш за все, це принцип свободи договору, сутність якого визначена в ст. 6 ЦК України та полягає в тому, що сторони в договорі мають право врегулювати ті відносини, які не визначені у положеннях актів цивільного законодавства і самостійно врегулювати свої відносини. Статтею 626 ЦК України встановлено, що договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. За приписами ст. 627 ЦК України, відповідно до ст. 6 цього Кодексу сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору, з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості. Зміст поняття свободи договору розкривається і через інші аспекти договірної свободи, що знаходять своє закріплення в цивільному законодавстві, зокрема, в «праві сторін договору визначати способи забезпечення договірних зобов'язань» [5, с. 39]. Отже, якщо сторони бажають продовжувати співпрацю на підставі укладених раніше ліцензійних договорів, правовідносини між новим суб'єктом інтелектуальної власності та ліцензіатами можуть бути узгоджені з урахуванням наведеного принципу та врахуванням норм щодо договірних зобов'язань, передбачених ЦК України.

Відповідно до ч. 2 ст. 509 ЦК України зобов'язання виникають з підстав, встановлених ст. 11 цього Кодексу. Цією статтею ЦК України передбачено, що підставами виникнення цивільних прав та обов'язків є, зокрема, договори та інші правочини, створення літературних, художніх творів, винаходів та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності. До окремих видів договірних зобов'язань (розділ III ЦК України) належить розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності (гл. 75 цього розділу ЦК України). Отже, наведені норми свідчать про можливість врегулювання правовідносин згідно з загальними положеннями щодо договірних зобов'язань, якщо не передбачені відповідні спеціальні норми.

Згідно з визначенням, наведеним у ч. 1 ст. 509 ЦК України, зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь іншої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. Сторонами у зобов'язанні є боржник і кредитор (ч. 1 ст. 510 ЦК України). У випадку спеціальних положень ч. 1 ст. 1113 ЦК України первісним кредитором вважатиметься особа, що має виключні майнові права (далі – передавач), а боржником – ліцензіат.

Згідно з ч. 1 ст. 512 ЦК України кредитор у зобов'язанні може бути замінений іншою особою внаслідок, зокрема, передавання ним своїх прав іншій особі за правочином (відступлення права вимоги). Зазначене узгоджується з нормами ч. 1 ст. 1113 ЦК України стосовно права передавача передавати (відчужувати) майнові права на об'єкти інтелектуальної власності. У такому випадку кредитором стає новий суб'єкт інтелектуальної власності, а боржником залишається той самий ліцензіат, з яким передавач уклав раніше ліцензійний договір.

Правочин щодо заміни кредитора у зобов'язанні вчиняється у такій самій формі, що і правочин, на підставі якого виникло зобов'язання, право вимоги за яким передається новому кредиторі (ч. 1 ст. 513 ЦК України). Тобто, якщо основний договір вчинено в письмовій формі, обов'язкова письмова форма встановлюється і щодо договору про заміну кредитора. Зазначене узгоджується з ч. 2 ст. 1107 ЦК України, згідно з якою договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності укладаються у письмовій формі, крім випадків, встановлених законом.

До нового кредитора переходять права первісного кредитора у зобов'язанні в обсязі і на умовах, що існували на момент переходу цих прав, якщо інше не встановлено договором або законом (ст. 514 ЦК України). Заміна кредитора у зобов'язанні здійснюється без згоди боржника, якщо інше не встановлено договором або законом (ч. 1 ст. 516 ЦК України). «ЦК не ставить дійсність правочину щодо заміни кредитора у залежність від згоди боржника, оскільки становище боржника не погіршується»

[6, с. 13]. Наведені положення узгоджуються зі спеціальними нормами ч. 2 ст. 1113 ЦК України. Поряд з тим ч. 2 ст. 516 ЦК України встановлено «якщо боржник не був письмово повідомлений про заміну кредитора у зобов'язанні, новий кредитор несе ризик настання несприятливих для нього наслідків. У цьому разі виконання боржником свого обов'язку первісному кредиторіві є належним виконанням». Наведена норма «стимулює до вчинення цієї дії, оскільки у тому разі, коли боржник не отримав письмового повідомлення щодо заміни кредитора, він має право здійснити виконання первісному кредиторіві, і воно буде вважатися належним» [6, с. 13]. Отже, якщо застосовувати наведені норми при врегулюванні правовідносин, визначених ч. 1 та ч. 2 ст. 1113 ЦК України, передавачу доцільно повідомити ліцензіата про заміну його в зобов'язанні у зв'язку з укладанням договору про передання (відчуження) майнових прав та появою нового суб'єкта інтелектуальної власності.

Окрім того, відповідно до ч. 1 ст. 517 ЦК України первісний кредитор у зобов'язанні має передати новому кредиторіві документи, які засвідчують права, що передаються, та інформацію, яка є важливою для їх здійснення. «У тому разі, коли заміна кредитора відбувається на підставі договору, порядок і строки передання документації, зазначеної у ч. 1 ст. 517 ЦК, визначаються за домовленістю сторін. На практиці, як правило, така передача відбувається в момент укладення договору чи одразу після його укладення. У тих же випадках, коли домовленістю сторін вищевказаного договору не було встановлено порядок і строки передання документації чи заміна кредитора відбувається на підставі закону, слід керуватися приписами ст. 530 ЦК», згідно з якою передбачені строки (терміни) виконання зобов'язання [6, с. 14]. З огляду на наведене новий суб'єкт інтелектуальної власності має право на отримання документів, які засвідчують права, що передаються, та інформацію, яка є важливою для їх здійснення, зокрема, засвідчені копії ліцензійних договорів. Як зазначає В. С. Дмитришин, «якщо передання права ... здійснюється при наявності ліцензійних договорів про передачу права на використання цього об'єкта, власник повинен:

- поінформувати майбутнього правонаступника про укладені ліцензійні договори і узгодити з ним питання щодо прийняття на себе, разом з правом власності, зобов'язань щодо виконання умов цих договорів;

- одержати згоду ліцензіата (ліцензіатів) на продовження роботи за укладеними договорами з новим власником ... (правонаступником) та врегулювати з ліцензіатом (ліцензіатами) питання щодо виконання зобов'язань за цим (цими) договором (договорами)» [7, с. 28].

Як бачимо, автор пропонує виконання передавачем низки заходів. Пропозиції щодо інформування нового суб'єкта інтелектуальної власності про раніше укладені ліцензійні договори, врегулювання з ліцензіатом питання щодо виконання зобов'язань за наявності нового суб'єкта інтелектуальної власності узгоджуються з вищенаведеними нормами ЦК України щодо виконання договірних зобов'язань. Поряд з тим пропозиція стосовно необхідності отримання згоди ліцензіата на продовження роботи за укладеними договорами не визначена ні в ч. 2 ст. 1113 ЦК України, ні в нормах Кодексу щодо договірних зобов'язань. Однак з огляду на принцип свободи договору це не означає, що такі положення не можуть мати місце в укладеному ліцензійному договорі.

На практиці можливий випадок, коли новий суб'єкт інтелектуальної власності чи ліцензіат доходять висновку щодо відмови від продовження договірних відносин. Як зазначає Т. В. Боднар, «договір як домовленість може бути не лише підставою виникнення зобов'язання (ч. 2 ст. 509, ст. 11 ЦК України), а й підставою його припинення» [8, с. 261]. Відповідно до ч. 3 та ч. 4 ст. 214 ЦК України відмова від правочину вчиняється в тій самій формі, в якій було вчинено правочин. Правові наслідки відмови від правочину встановлюються законом або домовленістю сторін. Водночас ЦК України визначає лише форму розірвання договору і не встановлює порядку вчинення розірвання дії договору у разі появи кредитора (нового суб'єкта інтелектуальної власності).

Щодо боржника (ліцензіата), то за приписами ст. 520 ЦК України боржник у зобов'язанні може бути замінений іншою особою (переведення боргу) лише за згодою кредитора, якщо інше не передбачено законом. Форма правочину щодо заміни боржника у зобов'язанні визначається відповідно до положень вищенаведеної ст. 513 цього Кодексу (ст. 521 ЦК України). Тобто «при переведенні боргу один боржник вибуває із правовідношення, а його місце посідає нова особа, на яку переводиться борг. При цьому потрібна згода як нового боржника (оскільки не можна проти волі стати боржником у зобов'язанні, що вже встановлено між іншими особами), так і кредитора (оскільки для останнього можуть мати суттєве значення особисті якості боржника та його кредитоздатність)» [6, с. 15]. Як слідує з наведеного, розірвання договірних відносин між новим суб'єктом інтелектуальної власності та ліцензіатами за ліцензійними договорами, що діяли на момент передання майнових прав вказаному суб'єкту, допускається лише за згодою сторін. Важливим аспектом при цьому є врахування положень щодо розірвання договору, укладеного між передавачем та ліцензіатом (якщо такі положення були передбачені). Так, відповідно до ч. 3 ст. 512 ЦК України кредитор у зобов'язанні не може бути замінений, якщо це встановлено договором або законом. Крім того, на основі принципу свободи договору в ліцензійному договорі передавач та ліцензіат могли передбачити спеціальні умови про те,

що передання виключних майнових прав інтелектуальної власності до нового суб'єкта інтелектуальної власності тягне за собою зміну чи припинення ліцензійного договору, або ж передання прав можливе лише за умови отримання згоди ліцензіата. Якщо такі положення мають місце в договорі, то слід їх враховувати.

Не менш важливим при договірних зобов'язаннях є питання їх виконання належними сторонами. З огляду на те, що на практиці можливе неодноразове передання (відчуження) майнових прав, а також передача прав на використання об'єктів інтелектуальної власності на підставі ліцензійних і субліцензійних договорів як з резидентами, так і не резидентами України, відповідні умови договорів мають бути прозорими та доступними для всіх учасників договірних відносин. За приписами ч. 2 ст. 527 ЦК України кожна із сторін у зобов'язанні має право вимагати доказів того, що обов'язок виконується належним боржником або виконання приймається належним кредитором чи уповноваженою на це особою і несе ризик наслідків непред'явлення такої вимоги. «З метою захисту інтересів сторін законодавець надає їм право вимагати доказів того, що обов'язок виконується належним боржником або виконання приймається належним кредитором чи уповноваженою на це особою» [6, с. 20]. Відтак кредитор (новий суб'єкт інтелектуальної власності) рівно як і боржник (ліцензіат) мають право вимагати доказів того, що зобов'язання виконуються належними сторонами на підставі укладених договорів. З огляду на те, що в ЦК України не наведено перелік доказів, можливо припустити, що в сфері інтелектуальної власності це можуть бути засвідчені копії договорів та інших документів (свідоцтв, патентів за наявності) тощо. На підставі таких доказів, як зазначає В. В. Луць, «суб'єкти цивільних відносин самостійно:

- а) приймають рішення вступати чи не вступати в те або інше зобов'язання;
- б) обирають іншого суб'єкта (сторону) зобов'язання;
- в) визначають умови (елементи) зобов'язання як на стадії його виконання, так і на подальших стадіях його існування, зокрема стадії виконання зобов'язання і його припинення» [5, с. 39].

Згідно зі ст. 651 ЦК України зміна або розірвання договору можуть здійснюватися: за згодою сторін; за рішенням суду на вимогу однієї зі сторін у разі істотного порушення договору іншою стороною та в інших випадках, встановлених договором або законом; у разі односторонньої відмови від договору, якщо право на таку відмову встановлено договором або законом.

Як слідує з положень ч. 2 ст. 1113 ЦК України, одностороння відмова від договору у разі появи нового суб'єкта інтелектуальної власності є неможливою (за виключенням випадку, коли право на таку відмову передбачено в ліцензійному договорі, укладеному між передавачем та ліцензіатом). Тому, у разі необхідності, найбільш прийнятним може бути випадок, коли сторони доходять висновку розірвати договір за взаємною згодою. У цьому випадку відображається принцип свободи договору, адже учасники цивільного обороту є вільними не лише у вирішенні питань щодо укладення договору, вибору виду та визначенні умов договору, а й зміни чи розірвання договірних відносин. Підставами розірвання дії договору можуть бути різні умови. Так, у доктрині авторського права існує точка зору, відповідно до якої «підставами для розірвання дії договору є:

- закінчення строку його дії;
- взаємна угода сторін про припинення авторського договору;
- угода про заміну одного зобов'язання іншим (новацій);
- неможливість виконання, викликана діями непереборної сили або іншими обставинами, за які боржник не відповідає;
- смерть автора або ліквідація юридичної особи, що є стороною договору;
- одностороння заява тієї або іншої сторони у зв'язку з порушенням контрагентом суттєвих умов договору тощо» [9, с. 221].

У разі зміни або розірвання договору зобов'язання змінюється або припиняється з моменту досягнення домовленості про зміну або розірвання договору, якщо інше не встановлено договором чи не обумовлено характером його зміни (ч. 3 ст. 653 ЦК України). Загальним наслідком розірвання дії договору є скасування прав і обов'язків сторін. Загалом, договір про розірвання іншого договору не є самостійним, а носить допоміжний характер, маючи специфічні істотні умови. Як зазначає О. В. Дзера, «на відміну від первісного договору, в якому зміст спрямований переважно на виникнення у сторін певних прав та обов'язків, у припинювальному правочині зміст спрямований, насамперед, на припинення прав та обов'язків, що стосуються сформованих у первісному договорі істотних умов. Отже, можна дійти висновку, що істотними умовами договору про розірвання первісного договору будуть ті самі істотні умови первісного договору, але з тією особливістю, що дії сторін спрямовуються на припинення прав та обов'язків між суб'єктами договірної правовідносини» [10]. Варто додати, що сторонами цього договору може бути новий суб'єкт інтелектуальної власності та ліцензіат.

Відповідно до ч. 4 ст. 202 ЦК України дво- чи багатостороннім правочином є погоджена дія двох або більше сторін. Відтак, якщо сторони договору погодили його розірвання, засвідчивши такі дії підписами сторін, вони дійшли згоди щодо припинення правовідносин. У випадку, якщо сторони вважають, що їх права та інтереси порушені, вони мають право звернутися до суду. Так, ч. 1 ст. 16

ЦК України встановлено, що кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу. Способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути: визнання права, визнання правочину недійсним, припинення дії, яка порушує право, відновлення становища, яке існувало до порушення, тощо. Зокрема, правочин юридичної особи, вчинений нею без відповідного дозволу (ліцензії), може бути визнаний судом недійсним (ч. 1 ст. 227 ЦК України). Також у разі, якщо сторони не досягли згоди щодо питань продовження правовідносин між новим суб'єктом інтелектуальної власності та ліцензіатами, а також з питань розірвання договірних відносин будь-яка сторона має право передати спір на розгляд та вирішення суду.

З огляду на вищевказані питання, що можуть виникати на практиці, пропонується доповнити ч. 2 ст. 1113 ЦК України новими положеннями з урахуванням загальних норм щодо договірних зобов'язань. Зокрема передбачити, що до дати укладання договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності особа, що має виключні майнові права, має повідомити іншу сторону про ліцензійні договори, які були укладені раніше, та їх умови, а також ліцензіатів, з якими були укладені такі ліцензійні договори, про передання іншій стороні частково або в повному складі виключних майнових прав інтелектуальної власності. Інша сторона під час укладання договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності з особою, що має виключні майнові права, має право вимагати від цієї особи надання завірених належним чином копій ліцензійних договорів, які були укладені раніше.

Доповнення ч. 2 ст. 1113 ЦК України новими положеннями дасть можливість забезпечити прозорість договірних зобов'язань у контексті їх виконання належними сторонами, а також визначення прав та обов'язків сторін договору про передання майнових прав інтелектуальної власності за наявності ліцензійних договорів, укладених раніше.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України, 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. *Право інтелектуальної власності: науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України* / За заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В. О. Жарова. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 432 с.
3. *Постанова* Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» від 17.10.2012 р. № 12 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://vgsu.arbitr.gov.ua/files/pages/ppVGSU_17102012_012.pdf.
4. *Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності*. Конспект лекцій // Укладач Меньяло Л. А. – К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності і права», 2004. – 168 с.
5. *Луць В. В.* Кодифікація договірного права в Україні (короткий історичний огляд і сучасні проблеми) // Академія правових наук України. Вісник. – X., 1994. – № 2. – С. 99–107 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:87488/Source:default>.
6. *Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар: У 2-х ч. / За заг. ред. Я.М. Шевченко.* – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2004. – Ч. 2. – 896 с.
7. *Дмитришин В. С.* Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Ін-т. інтел. власн. і права», 2008. – 248 с.
8. *Боднар Т. В.* Договірні зобов'язання в цивільному праві: (Заг. положення): навч. посіб. – К.: Юстініан, 2007. – 280 с.
9. *Інтелектуальна власність: словник-довідник* / За заг. ред. О. Д. Святоцького. – У 2-х т.: Том 2. Промислова власність / За ред. О. Д. Святоцького, В. Л. Петрова. Уклад.: Г. П. Добриніна, А. В. Кочеткова, Н. І. Мова та ін. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. – 272 с.
10. *Дзера О. В.* Цивільне право. Особлива частина. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1243081249751/pravo/pravove_regulyuvannya_vidmovi_vid_vikonannya_dogovoru_yogo_gozirvannya.

The article contemplates the questions regarding the legal aspects of a conclusion of the contract on transfer of exclusive intellectual property rights in the case if there are license agreements concluded before (art. 1113 (2) of the Civil Code of Ukraine). Particular attention is paid to the practical application of special norms in this article with the general norms of the contractual obligations of the parties.

В статье рассмотрены вопросы, касающиеся правовых аспектов заключения договора о передаче исключительных имущественных прав интеллектуальной собственности в случае, если существуют лицензионные договора, заключенные правообладателем ранее (ч. 2 ст. 1113 ГК Украины). Особое внимание уделено применению на практике специальных норм этой статьи с учетом общих положений касательно договорных обязательств сторон.